

# MAGYAR LAPOK

X. évfolyam, 88 (2650) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 április 18

## Szerbia fegyverletétele után

### Görögországba helyezi át működésének súlypontját a német haderő egy része

#### Egyiptomban állandósulnak az angolelleses tüntetések. Irország nem adja el semlegességét hajókért és fegyverekért

Rómából jelentik: (MTI) Rómában nem keltett meglepetést a szerb hadsereg fegyverletétele, amelyet már napokkal ezelőtt küszöbön állónak mondtak beavatott olasz körökben. Az olasz lapok még nem fűznek megjegyzéseket a fegyverletételről szóló hírhez. Szófiából jelentik: (NTI) A bulgár nép örömmel vette tudomásul a szerb fegyverletételről szóló hírt. A sajtó kiemeli az esemény fontosságát és rámutat arra, hogy ez a tény Nagybritannia és az Egyesült Államok európai kudarcát jelenti. A bolgar sajtó szerint a görögországi hadsereg ellenállásának napjai is meg vannak számlálva.

Rómából jelentik: (MTI) A Messagero berlini jelentése szerint ott kijelentették, hogy a volt jugoszláv területek rendezésének kérdését az összes érdekelt bevonásával fogják megoldani. Bevonják a tárgyalásokba mindazon államokat, amelyeknek jogos követelésük van. Egyes vonatkozásokban a helyzet már is kezd kibontakozni: így a független horvát állam kikiáltása és az olasz hadműveletek nagy befolyással vannak a helyzet tisztázására. Nemzeti, földrajz-politikai, gazdasági és katonai szempontok figyelembevételével kell megoldani az egész kérdést.

A Pest zürichi jelentése szerint a Wilhelmstrassen kijelentették, hogy a német hadsereg Szerbia területén folytatandó hadműveletei a fegyverletétel után csupán rendészeti tevékenységére korlátozódnak és természetesen, hogy a haderő nagyobb része működésének súlypontját a görög-brit frontra helyezi át. Nyugatmacedóniában a ceata ugyszólván szünet nélkül, éjjel-nappal folyik. A repülőgépek nagyobb csoportokban indulnak el a célpontok felé és rendkívül heves harcokat vívnak. A szárazföldi harcokban főként a könnyű tankok és a gépesített egységek vesznek részt. A politikai kérdések rendezésének időpontja már nincs messze. A kiszemelt testület hamarosan megkezdí munkáját. Olyan hírek is kerültek forgalomba, hogy ez a testület még a hét végén Bécsben összeül. Ami a görögországi harcot illeti, berlini katonai szakkörökben annak a felforgásnak adtak kifejezést, hogy itt is hamarosan döntésre kerül a sor.

Athénből jelentik: (GTI) A görög haderő főparancsnokságának csütörtök, ki hivatalos jelentése szerint az albán arcvonalon az elrendelt visszavonulás közben vegrehejtették Klissura és Erseka kiürítését.

Rómából jelentik: (MTI) A Popolo di Roma szerint az albán-görög fronton kemény harcokra van még kilátás. Az angol és görög erők az Olimpos tövében jól elásták magukat. Illetékesek szerint most olyan átmeneti helyzet alakult ki, amilyen a nyugati fronton volt az északi hadsereg megsemmisítése és az abevillel áttörés után. Az általános offenzíva órája még nem ütött. A Messaggero közlése szerint, amint az olaszok bevonultak Cettinjébe, azon-

nal értesítették Elena királynét, aki, mint ismeretes, Nikita volt montenegrói királynak a lánya. A montenegrói lakosság mindenütt örömmel fogadta az olasz katonákat. A házakra azonnal felvonták a régi montenegrói zászlókat. Az olaszok már Montenegro egész területét elfoglalták.

#### ANGLIA ELLEN Tüntetések EGYIPTOMBAN.

Az Esti Ujság római jelentése szerint az olasz fővárosba olyan hírek érkeztek Kairóból, hogy Egyiptomban állandósulnak az angolelleses tüntetések. A tüntetők „Le a britekkel”, „Egyiptom az egyiptomiaké” kiáltásokkal járák az utcákat.

#### Egész éjszakán át tartó, súlyos légitámadás Anglia ellen

Newyorkból jelentik: (NTI) A Press Association jelentése szerint az elmúlt éjszakai londoni támadás december 28 óta a legsúlyosabb támadás volt. Több repülőgép már el sem fért voína a londoni légitérben. A támadás kiterjedt a főváros valamennyi részére. A bombakülváltásában és a légháritó útegek zajában legfeljebb két-három perces szünetek voltak.

Berlinből jelentik: (NTI) Erős német harci rajok az elmúlt éjjel ismét rajtaütöttek Portsmouthon, a legnagyobb angol hadikikötőn, amelyet a legutóbbi hónapban is többször erőteljesen támadtak. Az állami hajógyár a sok haditengerészeti műhely és lőszerraktár környékén támadt tűz mutatta a támadás hatását.

Londonból jelentik: (Reuter) A légügyi és belbiztonsági minisztérium közli:

Ellenséges repülőgépek a jentekre virradó éjszaka súlyos támadást intéztek a déli partvidék egyik városára ellen. A támadás röviddel az éjszaka beállta előtt kezdődött és csaknem az egész éjszaka tartott. Anglia keleti, északi, északkeleti vidékei felett is tevékenykedtek a repülők.

#### IRORSZAG NEM ENGEDI AT ÉS NEM ADJA BERBE KIKÖTÖIT

Bostonból jelentik: (Reuter) Az ir nemzetvédelmi miniszter az ir semlegesség amerikai barátainak gyűlésen

kijelentette, hogy Irország nem engedí át és nem ad berbe kikötőket. Az ir nép nem cseréli fel semlegességét hajóra és fegyverre. Semmi sincs, ami Irország semlegességét megváltoztatná, kivéve azt az esetet, ha az országot támadás éri.

#### JAPAN VELEMÉNY AMERIKA UJABB HÁBORUS TERVÉRŐL

Tokióból jelentik: A japán külügyminisztériumhoz közelálló *Japán Times* azt hangoztatja, hogy *Japán részről a legnagyobb figyelemmel kísérik az amerikai kormányt az a tervét, hogy védett hajókaravánt küld a Vörös-tenger vidékére.* A lap utal arra, hogy ennek a hajókaravánnak az ausztráliai vizeken és az Indiai oceaon át kellene haladnia, de itt már folytattak hadműveleteket a német hajók. *Amerika ilyen döntését lehál úgy kellene felfogni, mint újabb lépést a háborubalépés felé.* Ez azt jelentené, hogy az európai háborút kiterjesztették olyan területre, amelyet *Japán látni akar tartani a háborútól.* Ebből a szempontból különösen jelentős a Fülöp-szigetek és Singapore helyzete. Az amerikai hajóknak a tervbevevett mozdulatait már a *nyílt ellenségeskedés keretében mozgónak kellene tekinteni.*

#### Elt 21 évet, 4 hónapot és 18 napot

Az osztrák-magyar monarchia 1918-ik évi felbomlása után ugyanazon év december 1-én kiáltották ki a délszláv államszövetség létrejöttét. Előzőleg Horvátország, Szlovénia, Bosznia-Hercegovina és Montenegró külön-külön tartománygyűlései mondták ki a délszláv egyesüléshez való csatlakozásukat. Így alakult meg Jugoszlávia, mely a két évtized előtti párizsi békerendszer balkáni rendjének lett a legerősebb oszlopa. Előkelő helye volt a világdipломáciában, hadi szervezete is megfelelő elhatalmasodást tudott elérni, s csak belpolitikai összetömörülése nem volt elég biztos. De az utóbbi években a szerb-horvát-szlovén népek közötti szövetség is valóságosabb talajt tudott kapni, s így a belső megerősödés útjára is rálépett.

A tengelyhatalmak is ezt a fejlődést megbecsüléssel kívánták számbavenni, s ennek a következménye volt, hogy Jugoszláviát az új európai rend tényezőjeként meg akarták hagyni. Az erre vonatkozó külpolitikai álláspont abban a bécsi egyezményben jutott kifejezésre, melyet a múlt hó 24-én írtak alá a tengelyhatalmak és az akkori jugoszláv kormány képviselői. Az egyezmény szerint Jugoszlávia csatlakozik a tengelyhatalmakhoz, viszont a tengelyhatalmak biztosítják Jugoszlávia állami önállóságát és területi érintetlenségét. Igazán a maga állami létének mindenfelől elismert és biztosított magaslátáig jutott el így a délszlávok államszövetsége.

De akkor ebben a magasságban elfogta a nagyság szédülete. A tengelyhatalmakkal való egyezményt a szerb túlzók a saját nagyságuk elismerésének vették, s a tengelyhatalmak gyöngesége jelének. Hallgattak az angol és amerikai csásbszavakra, s gondoltak az orosz nagyhatalom támogatására is, mikor máról-holnapra felrugták a tengelyhatalmakkal való egyezményt, s ellenségeskedést kezdtek ugyanazokkal a tengelyhatalmakkal, melyekkel egy pár órát ezelőtt a jugoszláv állam kormánya szövetségi egyezményt kötött. Eyszerűen félretették az utóbli ezt az egyezménykötő kormányt, még az államfői hatalomkezelőt is elűzték, s úgy képzeltek, hogy ilyen módon az egyezményt is semmivé tehetik.

Ez az államosiny azonban Jugoszlávia életébe került. Drámai gyorsasággal sújtott le a végzet a nagyzási örületbe sodródott szerbekre. Hiába volt az angol és amerikai biztatás, meg segítségnyújtó nagy felkészülődés. Várágvasárnaptól, április 6-ikától kezdve április 18-ikáig a sokmillió jugoszláv-görög-angol hadsereg szétomlott, odaveszett, négyfelé menekült, foglyul esett, vagy belepustult abba a vállalkozásba, hogy a német vezetés alatti tengelyhatalmi hadseregeknek ellenálljon. És április

18-ikán délben a jugoszláviai maradékhadsereg a föltétel nélkül megadta magát, s letette a fegyvert. Már nem sok letenni valója volt, mert tíz nap alatt már végeztek vele. És ugyanez idő alatt Horvátország önálló államként kiszakadt a jugoszláv szövetségből. Szlovénia a német birodalomhoz csatolódott, a Duna-Tiszaköze és a Dráva-Duna-szöglet közötti volt magyarországi részeket pedig a magyar hadsereg csatolta vissza a régi magyar állami területeibe.

Két héttel ezelőtt az egyik szerb főbörnök még azzal helykétkedett, hogy két nap alatt Bécsbe fog bevonulni. Most hadifogolyként elérkezhetik oda. Az a Jugoszlávia, amelyik 1918 decemberében létesült, a jugoszláv hadsereg végső megsemmisülésével és fegyverletételével elérkezett az állami halál állapotába, a történelem te-

metőjébe. A föltámadás reménye se dereng fölötte. Elt 21 évig 4 hónapig és 18 napig. Jugoszlávia nincs többé. Helyébe jöhet az egykori alkotó részek más-más állami csoportosulása, de a jugoszláv nagyhatalmi képviselés többé nem alkothat államot Dél-Európa és a Balkán között. Ezt jelentő végérvényesen az a fegyverletétel, ami az egykori Jugoszlávia maradék-területén ma végbement. Nagy tanulsággal szolgálhat ez minden időkre és minden népek számára, hogy a nagyozolás még nem lehet államalkotó és államfenntartó tényező. Ha külső uszítások növelik is ezt a nagyozást, a vége mégis csak az, hogy történelmi alapok nélkül a nagyságképzés csak felfújott hólyaggá válik, mely minél jobban fuffjak, annál biztosabban szétreped.

Azt is észre kell vennünk, hogy az

európai néperők történelmi sodrával került szembe a volt Jugoszlávia. Olyan lendületű néperőkkel, melyek minden régies hadi és diplomáciai számítást pár nap alatt elsöpörnek, s elsöprik az olyan országokat is, melyek az ilyen számításokhoz kötik magukat. Nemcsak a technika győzött Jugoszlávia fölött. Hiszen az angol és amerikai pénz mérhetlensége, s ami technika e pénzhatalom rendelkezésére áll, az ott állott mind a Jugoszlávia biztatására. De ennél a technikánál is gyorsabb, döntőbb, súlyosabb és helyzethatározóbb volt az a viharzó lelki készség, amivel a tengelyhatalmak néperéje rendelkezik. Ez a néplélek az, ami Jugoszláviát felosztalta, hogy okosabb, békésebb és boldogabb életet és rendezést teremtsen azon a felosztalt államterületen.

katonaság, sem a polgári lakosság köréből nem követeltek áldozatot. Seba, sült is kevés volt. Szerdára a város hangulata már teljesen megnyugodott. Az emberekből eltűnt a szorongó érzés; a magyar katona diadalmaskodott az anarchia felett. Természetesen még jó időre van szükség, amíg a gazdasági élet ismét normálissá válik. A Péterváradra átvett két hidat a szerbek felrobbantották. A vasúti hid megromlása olyan nagyarányú, hogy a vízbe esett gerendák a hajózást is akadályozzák. Nagy erőfeszítéssel jár a rendbehozatala. A hidak megrongáltságának következtében a vasúti összeköttetés sem állítható helyre a hidak kijávitásáig. Hasonló a helyzet a közutakkal is. A szerb csapatok jelentős része csónakon és pontonhidon kelt át a Dunán, eldobva a fegyverzetét. 30 páncceltörő ágyú, nagyszámú ki-sebb ágyú géppuskák százai, puskák ezrei, kézigranátók, aknák ládászámra, mintegy száz szekér és gazdátlan lovak tömege maradt az utak szélén. A honvédség ezzel értékes hadizsákmányhoz jutott. Hosszabb idő kell a pusztítások helyreállítására. A szerbek visszavonulásuk előtt 560 tuszt hurcoltak el Ujvidékről a péterváradra erődbe és ott étlen-szomjan tartották őket. A tuszokat a bevonuló németek szabadították ki.

### Szimovics kormányrajutása óta

## POKOL VOLT A DÉLVIDÉKI MAGYARSÁG ÉLETE

**A férfiakat elhurcolták, a nőket és gyermekeket megkínózták. Lassanként helyreáll a nyugalom a felszabadult Délvidéken. A német lakosság is nagy örömmel fogadta honvédeinket.**

Budapestről jelentik: (MTI) A honvéd propaganda század tudósítójától: Amikor a honvédség csapatai Cserevka község felé haladtak, a község körül elterülő mintegy 200 borpincéből asszonyok és gyermekek ereszkedtek le az országot fölé. A honvédek láttára először ijedten szétfutottak, de amikor észrevették, hogy magyar katonák érkeztek, előjöttek rejtekhelyükről és elpanaszolták, hogy a csetnikiek elől menekültek a pincékbe. A Szimovics kormány hatalomra jutása óta pokol volt az életük. A férfiakat elhurcolták, a nőket és gyermekeket megkínózták. Ezért napokig rejtőzködtek a pincék-

ben. Most a magyar katonaság biztonságát és nyugalmat jelent számukra. Futak községben a magyar katonaságot a német polgárság is nagy örömmel fogadta. Mindenki hangoztatta, hogy az utolsó pillanatban érkeztek a honvédek. A magyar katonákat szeretettel vendégelték meg abból az ölemből amelyet fosztogató csetnikiek elől a földbe ástak el. Az utóbbi napokban a csetnikiek mindenütt fosztogattak és hangoztatták, hogy a szerb katonaság kivonulása ellenére is visszavonulásra fogják kényszeríteni a magyarokat.

a csetnikiek garázdálkodását, amellyel két napon át igyekeztek diadalmat kelteni a Délvidéken.

**Ujvidéken az első anpokban nyugalom volt, azonban hétfőn este, amikor a város katonai parancsnoka átvette az igazgatást, a főter szemközi házából eldőrdült az első lövés.**

A csetnikiek kísérlete azonban teljes kudarcha fulladt és a lövések sem a

### PAVELICS ANTE A MAGYARORSZÁGHOSZ VALÓ RAGASZKODÁSÁRÓL

Zágrábról jelentik: (MTI) Bartók László zágrábi magyar konzul Nagy Ivánnak, a délvidéki magyarság egyik vezető személyiségének társaságában felkereste Pavelics Ante horvát államfőt még Zágrábra való bevonulás előtt Károlyvárosban és kifejezte neki a magyar kormány szerencsekívánatait.

Pavelics Ante meleg barátsággal fogadta a magyar konzult és Nagy Ivánt, akikkel hosszasan rendkívül szívélyesen elbeszélgetett s hangoztatta rendületlen ragaszkodását Magyarországra iránt.

### Eltűntek a ciril betűk a házak falairól

A Magyar Távirati Iroda jelenti: (A honvéd propaganda század tudósítójának közlése) Szabadka városában a magyar katonai közigazgatás megszervezése nyomában a bevonulás után megkezdődött és a katonai közigazgatás átvette az ügyek intézését. Megkezdtek az egyes miniszteriumok részéről a szakértők és tanácsadók is. -- Boucz Béla szegedi rendőrkapitány helyettes, akit megbíztak a felállítandó szabadkai rendőrség megszervezésével, már megkezdte munkáját. Elfoglalták a helyüket a csendőrök is. Az államvasutak kiküldöttjei átvették a vasútállomásokat, amelyek a csetnikiek rémtettei következtében romokban vannak. Megkezdte működését a posta és megérkeztek a Nemzeti Bank megbízottjai is.

Ujvidéken, Zomborban és Zentan szerdán már nem voltak nagyobb zavarak. Szabadkán azonban még garázdálkodnak a csetnikiek. A földalatti halálszervezet felgöngyölítése igen nehéz feladat. Elrendelték a város valamennyi pincéjének bezárását. Este 8 órától reggel ötig polgári személyek nem közlekedhetnek az utcán, az utcai lámpák azonban az egész éjszaka égnek, hogy a csetnikiek rejtezködését megakadályozhassák. Szerdán este újabb merényleteket követtek el a cset-

nikiek. A merényletben részes öt csetnik hamar elnyerte méltó büntetését. A lakosság mindvégig nyugodtan viselkedett. Az üzleteket már kinyitották és megindult a forgalom, amivel egyidejűen eltűntek a ciril betűk is a házak falairól.

### A MAGYAR KATONA DIADALMAS KODOTT AZ ANARCHIA FELETT

Valahol Délmagyarországon. (MTI) A magyar honvédség mindenütt letör-

(Valahol Olaszországban.) Az olasz hadiszállás 316-ik jelentése: Jugoszláviában Mostar elfoglalása és a Metkovicánál kifejtett végső ellenállás letörése után a második olasz hadsereg elérte Raguzát és megteremtette a kapcsolatot az Albániából érkező gyors csapatokkal, amelyek Cetinjét Cattarot foglalták el.

A görög harcra terjesztés kifejlődésén van az ellenség bekerítése Osum és a tenger között. Tremeti és

## Egyre jobban szűkül a gyűrű Tobruk körül

Argirocastro kezünkbe került. Csapatainktól űzött s légi egységeinktől géppuskázott ellenség rendetlen futásban menekült, sok foglyot és hadizsákmányt hagyva kezünk között. Csütörtök éjjel az olasz és német gépek bombázták Malta szigetén La Valetta tengerészeti támaszpontját. 17-re virradó éjszaka egy olasz hajókaraván, amely hadianyagot szállított Észak-Afrikába, ellenséges cirkálókból és torpedórombolókból álló erős alakulattal került szembe. A harc során a „Mohawk” angol torpedóromboló elsüllyedt, több más valószínűleg megrongálódott. A karavánt elkeseredetten védő egyik olasz torpedónaszád is elsüllyedt. Másik kettő megsérült. A karavánból kettő gőzös elsüllyedt, több megrongálódott. A legénység nagyrészt sikeresen megmenteni. Észak-Afrikában egyre jobban szorul a gyűrű Tobruk körül. Ellenséges repülőgépek támadták Dernát és Tripoliszt. Néhány ember megsebesült, a kár csekély. Dernában vadászaink lelőttek egy Bleinheim típusú gépet. Kelet-Afrikában az ellenség fokozta a nyomást a Dessietől délre eső szakaszon, de csapataink szívósan ellenállnak. A beszivárgási kísérleteket az Omo-folyam mentén és Den-dilolo környékén visszavertük.

## Amerika készül a háborúra

Washingtonból jelentik: (NTI) Az Egyesült Államok hadügyminiszterüma közölte, hogy a közeljövőben az ország egész területén önkéntes légvédelmi jelzőszolgálatot szerveznek. Ebben újabb lépést látnak asztráliában, hogy a kormány a lakosságot előkészíti az esetleges válságra.

Singhaiból jelentik: (NTI) A brit nagykövét közlése szerint Singaoreban hadigazdálkodási kirendeltséget létesítenek, melynek feladata lesz összegyűjteni a távolkeleti ipargazdasági

híreket és jelentéseket.

Newyorkból jelentik (NTI): Fadden helyettes ausztráliai miniszterelnök, mint Melbourneből jelentik, az ausztráliai haditanács ülése után a következőket mondta:

— *Lehet, hogy a háború sokáig elhúzódik és kegyetlen lesz. Az ausztráliai kormány még mindig igen komolyan üti meg a földközi-tengeri helyzetet. Ausztrália valószínűleg még csak a kezdetén áll a megkívánt erőfeszítéseknek.*

# Az angolok ócskavasnak használják fel a felrobbantott londoni Kristálypalotát

## Mire kényszeríti az angolokat a vashiány

Rövid távirati jelentés adta tudtul a világnak, hogy Londonban, ahol már épp elég rombolást okoztak a német repülőgépek kitünően célzott bombái, maguk az angolok felrobbantották a Kristálypalotát. Az avatatlan olvasó a hír hallatára vagy elképedt vagy vállatvon. Istenem, a robbantásokat is meg lehet szokni, főképp, ha olyan messze történnek, mint Londonban. Az avatottabb olvasó azonban megcsodálja a fejét és nyomban tisztában van azzal, miért kellett az angoloknak a sok-sok rombadólt ház mellé meg a „Kristálypalotát” is porhadóntani?

A „Kristálypalota”, — ami kilencven év előtt világhírességű látványosság volt — nem tartozott London valóban értékes építészeti alkotásai közé. Ezt a tisztán üvegből és vasból épített

hombárt az 1851-iki vilákiállítás alkalmából építette Albert herceg, Viktória királynő férje, a Hyde parkban, ahol egészen a század végéig kiállítási célokra használták, akkor azután ki-telepítették az egész üveg és vas épületet Sydenhambba, Londontól tizennygy kilométernyire és ott állt mostanig

mint kiállítási csarnok. Mai értéke azonban nem abban volt, hogy kilencven évvel ezelőtt csodájára jártak, hanem az a tömérdek acél és vas, amiből készült. Az angolok ócskavas hiányban szenvednek, mert hiszen hajók nagyrésze már a tenger fenekén pihen. A „Kristálypalotában” pedig tömérdek felhasználható vaslakatréz vesztegelt. Ezért robbantottak fel tehát az angolok, hogy az egykori kiállítási csarnok vasvázaiból acélgolyókat tudjanak készíteni.

Ez a robbanás, ami Sydenhamban robbadöntötte a Kristálypalotát, mindennél jobban rávilágít arra a nyersanyaghiányra, amibe Anglia önmagát sodorta — és ami már háborúvesztés közeli időpontját hirdeti.

# „Fogjuk meg egymás kezét és folytassuk a munkát”

## Bárdossyt ünneplésben részesítette a miniszterelnökség tisztikara

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A miniszterelnökség és az alája tartozó intézmények és szervek tisztviselői kara csütörtökön délelőtti köszöntötte Bárdossy miniszterelnököt abból az alkalomból, hogy átvette hivatalát.

A tisztviselői kar nevében Bircziházi Bárczy István üdvözölte a miniszterelnököt. A nagy eljenzéssel fogadott beszéd után a miniszterelnök megemlékezett gróf Teleki Pál tragikus elhunytáról és hangsúlyozta, hogy a legigazabb, a leghűbb és legbőlebb magyartól fosztotta meg az országot a halál.

A tragédia hatásán keletkezett sebet mindvégig hordozni fogjuk. Azt hiszi azonban, hogy a gyűszű és panasszal nem az ő tanítását szolgáljuk. Feladatunk, hogy tovább haladjunk az általa kijelölt úton, hiven az ő hagyományaihoz. Megköszönte az üdvözlő szavakat és emlékeztetett arra, hogy a szeretet, megértés és szociális szellem, amelyről a szónok szóltott, kötelesség azok iránt, akik ügyes-bajos dolgokat bizalommal hozzák a hivatalba. Megköszönte a hűséget és bizalmat és meg-

ígérte, hogy a felajánlott hűségért hűséget, a bizalomért bizalmat ad. Fogjuk meg egymás kezét — mindotta — folytassuk a munkát, amelyet nagy elődöm hagyott reám örökségül.

# Különleges kedvezményben részesülnek a Budapesti Vásárra készülő utasok

Uj szervezési gondolatokkal bővülve, megindult már a Budapesti Nemzetközi Vásár utasforgalmának előkészítése.

A május 2-án megnyíló Vásár, mint az ország legnagyobb ipari propaganda-eseménye, közismerten féláru utazási kedvezményt biztosít látogatóinak, amelyet a közönség a vásárigazolvány alapján vehet igénybe. Ez az igazolvány lényegileg az a „varázs-füzet”, amely a vásárlatogatókat nem egy vonatkozásban kiemeli a hétköznapi utasok sorából. Az igazolvány féláru utazási kedvezményt biztosít április 26-tól kezdve, teljes három és

# Nagyszabású közellátási értekezlet a vármegyeházán

Nagyvárad. Saját tud. A vármegyei főispán vezetésével ma délelőtti nagyszabású közellátási értekezlet volt a vármegyeházán. Az értekezleten résztvett Nadányi alispán és a megye gazdasági ügyeinek előadója, s megjelentek a járási főszolgabírák is. Nagyvárad város részéről dr. Soós polgármester és a közellátásügyi hivatal vezetője. Az értekezleten a megye és a város időszerű közellátási kérdéseit beszélték meg.

# Popoff Mihály, a görögkeleti magyar és rutén egyházrészek adminisztrátora letette az esküt

Budapestről jelentik: (MTI) A Kormányzó Ur Öföméltósága kezébe esőtörtökön fél egy óraker tette le a hivatali esküt dr. Popoff Mihály görögkeleti nagyrépost, érseki helynök, a magyarországi görögkeleti magyar és a görögkeleti rutén egyházrészek és egyházközségek adminisztrátora. A kormányzó ur ezután magánközvetlen fogadta.

# Katona és a vallás

Rabeanu, német tábornok, a múlt évben külön könyvet írt a vallás jelentőségéről a katona életében. Kiemeli azt a fellépő jelenséget, hogy a hadviselésnek azok a nagy alakjai, akik mindvégig sikeresen teljesítették kötelességüket, majdnem mind mélyen vallásosak és szilárdhíű emberek voltak. Akik pedig nem voltak vallásosak, azoknak élete más olyan jeleket is tud felmutatni, amelyek alapján joggal lehet kételkedni igazai nagyságukban is.

Rabeanu kimondja, hogy a katonától megkövelet életáldozatra csak a túlvilágba velet szilárd hit képezi. Más életpályákon is el kell készülni az élel feláldozására, de a katonának minden percben első parancsszóra, ellentmondás nélkül kész kell erre lennie. Már pedig ehhez szükséges hinnie Istenben, aki végső fokon rendelkezik az ő életével és megjutalmazhatja odadt. Nem volna értelme az áldozatnak a legbátrabb katoná szemében sem, ha nem várna rá az örök élet!

Minden katonakerénynek, mint a hősiességnek, bajtársi lelkiületeknek, áldozatkészségnek, alapja Krisztusnak jöparancsa: Szeresd Istenedet teljes szívedből és szeresd felebarátodat, mint önmagadát. A szeretet parancsa kemény kötelességeket ró a katonára Istenrel és a hazával szemben: lemondani önmagáról s legdrágább kincsekről, amelyek őt a világhoz fűzik. Másokéért egy háború gyötrelmeit végigszenvedni, csak hősi akarat képesíti a katonát. Nehezen hal meg az a vitéz, akinek lelke nem tiszta, büntetlen. Ezért kell megüsztitania a lelket a vallás vigaszával, be kell vallania bűneit, bármily keblemellen is az önvallomás. Aki bármely pillanatban megjelenhet az örök Bíró előtt, annak szüksége van lelki megtisztulásra!

Mikor olvassuk ennek a tábornoknak szavait, eszünkbe jut az Ur Jézus szavai a kafarnaumi szöszadoshoz. Nem találtam ennyi hitet Izraelben! Ez a szellem éltesse hazánk katonáit is, ahogy azt kisugározza pl. a Katona Ujság, akkor szilárd alapja van a nemes vitézi lelkiületeknek.

# Unnapi közgyűlésen leplezi le a vármegye a Kormányzó úr életnagyságu képét

## Április 30-án tartja első rendes közgyűlését Bihar vármegye törvényhatósági bizottsága

Nagyvárad. Saját tud. A vármegyeházán nyert értesüléseink szerint a megye első rendes közgyűlését április 30-ra hívták össze. A megyegyűlést ezuttal is unnapi külsőségek között tartják meg, mert ezen a gyűlésen leplezik le a Kormányzó Ur életnagyságu olajképét a megyeháza közgyűlési termében. Az életnagyságu képet a megyehálás közönsége készítette el Medgyessy-Schwartz Antal neves festőművésszel. A közgyűlést megelőzően, április 29-én ül össze a megye közgyűlése s előkészíti a közgyűlés tárgysorozatát.

Ertesüléseink szerint a 30-iki közgyűlésen az alispán részletes jelentésben számol majd be azokról a megvalósításokról, amelyeket eddig a megyében véghezvittek s előterjeszti a további szükségleteket. Sor kerül a megye visszatért részeinek utügyi költségvetésére, valamint az egész megye háztartási költségvetésének tárgyalására.

**Rádió, villany kerékpár**  
legolcsóbban  
**ifj. Benedek és Gyarmath**  
Sas passage, Paplanúzet mellett

fél héten át, amely egyaránt érvényes a vasút, a hajó, az autócárok, sőt — kisebb kedvezmény keretében még a légijáratok használatára is.

Aki vásárigazolványt váltott, minden külön költség nélkül jóelőre megszerezheti budapesti szállását. Ez pedig fontos az idén, amikor az Erdéllyel megnagyobbodott ország közönségét várják vásárlatogatóba. A fővárosba érkező igazolványosok díjtalan „kedvezményes füzetet” kaphatnak, amely viszont a rendesenl jóval olcsóbb belépésre ad jogot a színházakba, múzeumokba, a budapesti látványosságok hosszú sorozatába, sőt lehetővé teszi azt, hogy aki gyógyulást keres, olcsón vehesse igénybe Budapest híres fürdőit.

Nagy jelentősége van a helyföldi utasforgalom fejlesztése, főként pedig abból a szempontból, hogy a főváros nagy gazdasági eseménye életet varázsoljon egyben a vidéki göcpontokba is, annak a lehetőségnek, hogy aki vásárigazolvánnyal féláron érkezett Budapestre, április 26. és május 13. között külön utazást tehessen tetszés szerinti célponttal a vidékre, mégpedig ennek az útnak mindkét viszonylatában 33 százalékos menetdíj-kedvezményvel.

Fontos értékét jelenti a vásárigazolványnak végül, hogy ez a „varázs-füzet” díjtalan belépőjegyül is szolgál a vásár területére. A vásárigazolványok szétküldését a héten befejezték. Az igazolványok tehát akár húsvét előtt is beszerezhetők már az iparkamaránál, a kereskedelmi egyesületeknél, a menetjegyirodáknál és országoszerzte a községek jegyzői hivatalában.

# Mit kaptunk vissza a baranyai háromszöggel?

**Hazánk Istenadta természeti egysége a történelmi jóvátétel alapja**

Hazánk területe 1910-ben Horvátország nélkül 282.870 km<sup>2</sup> volt, 18.265.000 lakossal.

A rank könyvszerített trianoni szerződésrel területünk 67 százalékát (192.660 km<sup>2</sup>) veszítettünk el a 4.000.000 magyar került idegen uralom alá. Ebből Jugoszlávia Horvátországon kívüli 21.081 km<sup>2</sup>-t kapott, 1.519.000 lakossal.

Hazánk tájai a természet törvényei alapján is szorosan összetartoznak. Ha ránézünk a térképre, láthatjuk, hogy a Kárpátok koszorujától övezett Kárpáti vagy Magyar medence a földkerekség egyik legtökéletesebb földrajzi egysége.

A középen lesüllyedt Nagy Magyar Alföldön áthaladó Duna gyűjti össze, egy néhány kivétellel a medence összes vizeit. A medencét övező Felvidékekről lefolyók ezeket a részeket szorosan az Alföldhöz kapcsolják, mert a legtermészetesebb és legfontosabb utvonalak a folyók mentén vezetnek a központ felé.

Az Alföld és Felvidékek egymással ellentétben adja meg hazánk gazdasági egységét is, mert a kétféle táj javai kölcsönösen kiegészítik egymást.

Ezt a medencét védte és védi ma is északról, keletről és részben délről a Kárpátok nehezen járható koszorúja.

Egy ezredév alatt nem változott a Kárpátok felőli határ.

Az Isten műve ellen vétek volt ennek a területnek szétdarabolása. Ezért jött el — a történelem szemüvegén át nézve oly hamar a feltámadás és egymás után vonulnak be honvédeink régi és jogos örökünkbe. Ha azt akarjuk, hogy hazaszeretettünk mélyen a lelkünkbe vésődjék, akkor meg kell ismernünk ezt a földet, amelyet annyi magyar vér öntözött és öntöz ma is.

## A BALKÁN TORKA

A Főméltóságú Kormányzó Ur parancsára honvédeink Nagypéntek reggelén megint elindultak az ősi földégy újabb darabjának birtokba vételére.

A most visszatért rész közül különösen történelmi szempontból egyik jelentős terület a Duna—Dráva szöglete.

A Dunántul ezt a kis részét, mely a mohácsi siktól és Villánytól délre a Duna és Dráva közt terül el Alvidéknek (Dél-Baranya) nevezzük.

Felszine változatos. A táj közepén a 241 m-ig kiemelkedő Baranyai-hát húzódik. A Baranyai-hát alatt a terület legnagyobb részét, az alvidéki szint foglalja el, mely a még alacsonyabban fekvő Duna és Dráva árterületeiben folytatódik.

A Balkán torka ez a terület.

A Dráván áthaladó északi hid legfontosabb átkelő hely Balkánról a Dunántulra. Már a rómaiak hidat vernek itt s vonulnak fel Pannonia meghódítására.

A török hadaknak is egyik legfontosabb átkelő helye.

Zrinyi Miklós ennek a hidnak felgyűlésével mért végzetes csapást a törökre. E terület földrajzi helyzetéből következik, hogy itt pusztított legtöbbször a török. A XVII. században itt zajlik a legnagyobb részt a török uralom elleni felszabadító hadjáratok.

A szerbek is főleg hadászati szempontból tették rá kezüket.

A magyarság ősi települési helye ez.

A török uralom előtt jól benépesített

terület volt. A török iga alatt azonban sokat szenvedett e terület lakossága. Java része elpusztult úgy hogy 1720-ban csak 3000 magyart, 600 németet és a török által betelepített 3000 horvátot és rácot tüntet fel az akkori összeírás. 25 faluval, melyből 14 rác, horvát vagy német többségű, 11 pedig tiszta magyar.

Ma e táj északi részén német, ettől keletré és a Baranyai-háttól északra egész a Dunáig sokác (katolikus szerb) községek húzódnak.

A Baranyai hát dunai részén, le a terület délkeleti szögletéig, szintiszta magyar települések. Ősi református magyar nép lakik itt, akik azonosak a Dunántulon levő ormánysági és sárközi magyarokkal.

A török kiűzése után a Habsburgok által irányított telepítés alakította ki a mai helyzetet.

A kipurított magyarság helyére ekkor telepednek be ide németek.

Elpusztult a magyar földbirtokos

osztály is s a nagybirtokok idegen kezekbe mennek át.

Savoyai Jenő, Veterán János és Frigyes királyi herceg kapnak itt hercegségeket. Legnagyobb uradalom, Frigyes kir. főherceg bélyei uradalma volt, mely 33 község területére terjedt ki, Főherceglak központtal.

Itt ellentétben sok más nagybirtokkal, belterjes, mintagazdálkodás folyt. Az uradalomhoz tartozott a kárápáncsai vadászlat, világhírű vadaskertjével, ahol 1903. szeptember 12-én II. Vilmos német császár is, mint Frigyes kir. herceg vendége tartózkodott.

## MIT JELENT A VISSZATÉRT TERÜLET?

Az Alvidék területe közel 1300 km<sup>2</sup> (222.000 hold) melyből Trianon után csak 30.000 hold maradt magyar kézen. Még a XX. század elején is a terület 70 százaléka volt nagybirtok. Ezért a települések ritkák, összesen 43 község van ezen a területen.

Fontosabb községek a Dráva árterü-

letén Petárda, Ujbezdán, Bolmány, Kisdárda (Észékel szemben).

A Duna árterületén jelentős település nincs, csak halász és pásztorkunyhók találhatók.

Az árterület fölött az alvidéki szint szélén 27 község helyezkedik el s csak 11 van a táj középső területén. A karasica völgyében Magyarboly és Darázs, a belső területen pedig Karancs, Kó, Felmonostor nevezetesebb települések.

E terület lakossága 1720 után, mikor 6800 lakos volt a telepítések miatt gyorsan szaporodott.

1825-ben már 40.000 lakosa van, ez 1910-re 55.400 lélekre szaporodott. A telepítések megszűnése után a lakosság lassan szaporodott s az utóbbi időben az egyke terjedése mind megelőbbé vált. Tíz községnek a lakossága egyre fogyatkozó, kilencé pedig nem gyarapodik.

A sokat szenvedett Duna—Dráva szöglete újra a miénk.

A honvédek bevonulásánál élelken ma is ott voltak a felszabadítók, mert mi igazán jól tudjuk mérni ennek jelentőségét.

Az Ur Isten jutalma ez, azért a vérdíjat, amit az igazi kereszténység vélelmére egy ezredéven át meghozott a magyar.

Molnár Lajos anár.

## Az ellenséges ellenálláson kívül

# Orvtámadásokkal, órákig tartó lövöldözésekkel és feneketlen sártengerrel kellett megbirkóznunk honvédeinknek

**Szerb asszonyok is résztvettek a lövöldözésben**

(Valahol Délmagyarországon. MTI) A honvédpropagandaszázad tudósítójától: A magyar honvédség a felvidéki kárpátaljai és erdélyi visszatérés idején tudta már hogy az elszakított országrészekben igen rossz utakat találhat, de a legsötétebb elképzelést is tulszárnyalják a délvidéki utak. Az utattest nagy sár horítja. A jórészt közvetlen utak jóformán lehetetlenné teszik a közlekedést. A honvédség kitűnő felszerelése tudott csak megbirkózni ezzel a sártengerrel. Természetesen a honvédségnek nem csak terepnehézségekkel kellett megbirkóznia. — Több helyen szívós ellenállást kellett frontáttöréssel megoldania. A reguláris hadsereg pedig az áttörés után

rendetlenül menekült. Elhagyta fegyverét, vagy „hősies gesztussal” odaadta a csetnikeknek, harcolniak ők helyettük. Így alakultak ki a guerillaharcok, az orvtámadások, sokszor órákig tartó lövöldözések. Főleg a városokban tevékenykedtek a komitácók. Ilyen helyeken a fosztogatás sem maradt el. Így volt Szabadkán, Zomborban és Ujvidéken is. Az Ujvidéken való közlekedés komoly ellenállásba ütközött. Utolsó erőfeszítésként lövészárkokra támaszkodva felvették a harcot a szerb reguláris csapatok. A honvédség a könnyű tüzérség támogatásával szinte percek alatt megtörte az ellen-

magyar honvédek rendíthetetlen nyugalalmát látják.

## HORVÁT SEBESÜLTEK A SZERBEK KEGYETLENKEDÉSEIRŐL

Nagykanizsáról jelentik: (MTI) Gyékényesnél horvát sebesültek jöttek át a határon. Elmondották, hogy a szerb altisztek, amikor megtagadták az engedelmességet, kegyetlenül bántak velük. Rájuk lövöldöztek, az egyik menekülő katonának a térdét lőtték át. Súlyosan sebesülten vánszorogtak át a határon. A nagykanizsai mentők szállították őket kórházba.

Pécsről jelentik: (MTI) Rusztics Milán jugoszláv főkonzul feleségével együtt Moszkvába utazott. A horvát származású alkonzul még néhány napig Pécsen marad, azután Horvátországba tér vissza.

## Halálra ítélték a szürnyegi rablógyilkost

Budapestről jelentik: (MOT.) A zemplénmegyei Szürnyeg községben Buranics László 33 éves napzámos Kucsera József segítségével meggyilkolta és kirabolta Turai Mihály vagyonos gazdát és feleségét. Kucsera megszökött és ezért csak Buranicsot lehetett felelősségre vonni. A sátoraljaujhelyi törvényszék rablógyilkosság miatt köztálati halálra ítélte. A kassai tábla életfogytiglani fegyházra változtatta át a büntetést, de a kuria mai tárgyalásán a köztálati halálbüntetést emelte jogerőre.

## Pusztító orkáknént rohannak honvédeink...

Mint valmi a pusztító erejű orkan, rohantak a honvédek előre. A szerbek riadtan menekültek, hátrahagyva a ágyukat, golyószórókat, amelyek a

csatater helyét jelzik. A többszáz sebesültet és halottat, a magyar egész segélyi csapatok szedték össze. Ujvidék városának lakossága kitűnő örömmel, leirhatatlan lelkesedéssel fogadta a honvédeket. A csetnikek itt is megismételték orvtámadásaikat és akadélyozták a város nyugalmának kialakulását. Főleg a külső városrészek házáinak padlásáiból röpöntek ki a golyók. Az egyik ház ablakában gyalgosági ágyú volt beállítva. Két vonatra egy szerb vasutas feleségével együtt tüzelt. Kézigránátokkal kellett kifüstolni a házat. Szekrényeikben megtalálták a csetnik szervezet tagsági igazolványát. A lakosság riadtan, mélységes megdöbbenéssel figyeli a történetet, tudja hogy az orvtámadások az ő személyi és vagyonbiztonságát veszélyeztetik. Csak akkor nyugszanak meg, ha a

## Frenczel Sándor

**fükör és üvegcsiszolda**

**Tábla-üveg nagy raktár  
Képkerepezés**

**Falburkoló üvegcsempék  
gyári lerakata**

**Magyarud, Szt. János u. 44-48.**

Telefon: 19-13

# Feltétel nélkül letette a fegyvert a szerb hadsereg

Egyiptom úgy határozott, hogy továbbra is nemhadviselő állam marad.  
Tarthatatlan az észak-afrikai angol csapatok helyzete

## Világbirodalmi értekezletet tervez az angol kormány

Berlinből jelentik (NTI) Április 17-én 21 órakor az egész szerb hadsereg, amennyiben még nem fegyverezték le, feltétel nélkül letette a fegyvert. A fegyverletétel április 18-án 12 órakor lép érvénybe.

(Valahol Olaszországban, (NTI)) Az olasz főhadiszállás 315-ik jelentése: Ma reggel óta a XI-ik hadsereg osztagai véres harcok után, újra megkezdtek az előnyomulást, miután április 14-én, 15-én és 16-án áttörték a görög ellenállás első vonalát. Ezzel az egész ellenséges arcvonal válságba jutott.

### A GÖRÖG ARCVONAL TELJES HOSSZÁBAN MEGNÖVEKEDETT A NÉMET NYOMÁS

Berlinből jelentik (NTI): Német gyorscsapatok Észak-Tessália hegyvidékén sikeres támadást folytatva, mélyen benyomultak az ellenséges hadoszlopok közé és harcra kényszerítették a görög és brit erőket. A német szempontból sikeres lefolyású heves csatározások lehetővé tették az angolok számára, hogy a hajóra szállásra kijelölt parti helyeket idejében elérjék. Igen sok foglyot ejtettek.

Kairóból jelentik (Reuter): A középkeleti angol haderők főhadiszállása jelenti: Csütörtökön az ellenség nyomása a görög arcvonal teljes hosszában megnövekedett.

Helsinkiből jelentik (NTI): Ideérkezett jelentések szerint az egyiptomi militsi hadsereget vezérkara új állásokba vezette, mert az északafrikai angol csapatok helyzete tarthatatlannak bizonyult.

### EGYIPTOM NEM HADVISELŐ ÁLLAM MARAD

Pozsonyból jelentik (Bud. Tud.): Ideérkezett jelentések szerint az egyiptomi kormány nem szándékozik beavatkozni a háborúba. Kairóból érkezett jelentések arról számolnak be, hogy

az egyiptomi parlament a kormányral és az angol főparancsnoksággal egyetértésben egyhangúlag kimondotta, hogy Egyiptom nem hadviselő állam marad. Más hírek arról számolnak be, hogy az egyiptomi kormány rendelete értelmében a városokból eltávolítják az asszonyokat és gyermekeket. Főleg a tengerparti városok jönnek számításba, mert ezek vannak kitéve a hadműveleteknek.

A Berlinből jelentik (NTI): Németország nagy érdeklődéssel figyeli az egyiptomi kormányt, azt a törekvésüket, hogy

olyan politikát folytasson, amely az országot, mint államot és nemzetet távol tartja a háborútól.

állapították meg csütörtökön a Wilhelmstrassén.

Ezt a megállapítást a birodalmi főváros politikai körében azzal egészítették ki, hogy

Németországnak kétséget kizáróan nem áll szándékában az egyiptomi kormányt megakadályozni abban, hogy a fáradozásában, hogy távolmaradjon a háborútól. Politikai körök-

ben ezzel kapcsolatban azonban utalnak arra az ismert tényre, hogy Németország mindenütt megverte az angolokat, ahol találkozott velük.

Berlinből jelentik (MTI): Csütörtökön a Wilhelmstrassen híre járt, hogy a német csapatoknak Belgrádban az egykori jugoszláv külügyminisztérium irattára is kezébe került.

## London szörnyű éjszakája megtorlás volt a békés német lakosság bombázásáért

Berlinből jelentik (NTI): A London ellen intézett német légitámadás több mint tíz óra hosszát tartott. Londonban este 9 órakor szólaltak meg a légiriadó jelző szirénák és csak csütörtök reggel fél 8 órakor jelezték a légiriadó elhulltát. A kikötő egész területén még mindig hatalmas füst gomolyog.

Berlinből jelentik (NTI): A véderőparancsnokság jelenti: A német légierő a birodalmi főváros lakónegyedei és kulturális központja ellen április 10-ére virradó éjszaka végrehajtott brit légitámadás megtorlásaként, csütörtökön virradó éjjel, nagyszabású támadást intéztünk a brit főváros ellen. A támadásban sok német repülőraj vett részt és egész éjszakán át rengeteg mindenfajta nagyságu romboló és gyújtóbombát dobtak le. Óriási tüzek keletkeztek, amelyek hatalmas lángtengerré egyesültek, úgyhogy a tüzet már a csatorna partjairól, részben a belga partokról is észre lehetett venni.

A jövőben fokozott mértékben megtorlunk minden brit légitámadást, amelyet Németország lakónegyedei ellen intéznek.

Dél-Albániában, a görög határtól nem messze fekvő Erseke elesett. Más csapatok Észak-Albánia irányában támadnak.

Ezek átlépték a Skutari-tó mindkét partja felől a szerb határt.

Görögországban a német hadsereg csapatai tovább támadnak minden irányban és elfoglalták az Aliahmon-tól délre fekvő Szerviát. Itt igen sok foglyot ejtettek. Görögország partjai mentén a német légierő egységei elszücsztettek összesen 19 ezer tonna hajóteret és több hajót megrongáltak.

A brit anyaország ellátását biztosító hajókat sikerrel támadtuk. Fegyveres felderítő gépeink a Szent György csatornában négy hajót megrongáltak, összesen 28 ezer tonna tartalommal. A légierő ezenkívül támadásokat intézett a Temze alsó folyása mentén fekvő kikötők, hajó-

Rómából jelentik (MTI): Mértékadó olasz helyen határozottan kijelentették, hogy tévedésen alapszik a svájci sajtónak hírszolgálati irodák jelentése alapján közölt híre, amely szerint az aostai herceg az angolokkal állítólag fegyverszüneti tárgyalásokat kezdett. Az említett helyen kijelentették, hogy az aostai herceg, akárcsak eddig, most is az olasz csapatoknál tartózkodik. Ezek a csapatok lankadatlanul folytatják a küzdelmet az angol csapatok ellen.

gyári berendezések és repülőterek ellen.

Az ellenség a csütörtökre virradó éjjel Északnyugat-Németország több helységére romboló és gyújtóbombákat dobott, említésre méltó károk nem voltak. Az áldozatok száma a polgári lakosság körében csekély. Négy brit gépet lelőttünk.

### UJABB NAGYEREJŰ TÁMADÁS AZ ANGOL SZIGETORSZÁG ELLEN

Berlinből jelentik (NTI): A légi haderő erős rajai péntekre virradó

éjjel újból támadásra indultak az angol szigetország hadicélpontjai ellen. A többszöri támadás során rendkívül hatásosan árasztották el minden űrméretű bombával Délanglia egyik fontos kikötővárosát. A támadó repülőgépek legénységétől beérkezett jelentések arról számolnak be, hogy a hajógyárakban és raktárakban nagykiterjedésű tüzek és rombolások keletkeztek.

Berlinből jelentik (NTI): Az angol légihaderő kisebb rajai a péntekre virradó éjjel több támadást intéztek Északnémetország ellen. Néhány helyen romboló- és gyújtóbombákat dobtak le. Ezek azonban nem okoztak nagyobb kárt. Több gép egész Berlinig tört előre, de csak néhány hatolt föléje. Berlin lakónegyedeiben itt-ott tűz keletkezett. Ismét megrongáltak több kulturintézményt. Az angol légierő már az első időben öt gépet veszített.

### LÉGI RIADÓ MÁLTA SZIGETÉN

Máltából jelentik (Reuter): Hivatalos jelentés szerint a legutóbbi 24 óra alatt háromszor volt légiriadó Málta szigetén. Ellenséges gépek jelentek meg a sziget közelében, amelyek nagy magasságban repültek.

Berlinből jelentik (NTI): Csütörtökön délelőtt két német könnyű harci repülőgép a Themse torkolatától 30 kilométerre északra, zuhanó repüléssel 20-30 méter magasságból támadást intézett egy háromezer tonnás angol kereskedelmi hajó ellen. A hajót két felhalálatt érte és rövidesen elsüllyedt.

Berlinből jelentik: A Német Távírási Iroda értesülése szerint április 16-án és a 17-ére virradó éjjel német gyors hajók a délkeletangliai partok közelében egy brit hajókaravánból négy felfegyverzett kereskedelmi gőzöst lőttek ki, összesen tizenhárom ezer tonna tartalommal.

## Roosevelt megbeszélése a kanadai miniszterelnökkel

Washingtonból jelentik (NTI): Az Associated Press megbízható forrásból nyert értesülése szerint a brit kormány a „világbirodalmi értekezlet” összehívását tervezi. Az értekezleten a háború folytatásáról tárgyalnának. Az értekezleten, hír szerint, Kanada, Ausztrália, Újzéland és Dél-Afrika miniszterelnökei vesznek részt. Az Associated Press szerint sok jel arra mutat, hogy az értekezletnek a főcélja, hogy a dominiumokból való csapatszállítások fokozásának kérdését vitassák meg. A fokozott csapatszállításokra azért van szükség, hogy megerősítsék Középkeleten a gyenge brit haderőket.

Washingtonból jelentik (NTI): Roosevelt elnök szerdán fogadta Mackenzie King kanadai miniszterelnököt. Az Associated Press washingtoni jól értesült körökből ezzel kapcsolatban azt jelenti, hogy a két államférfi megbeszélésének főtárgya az Anglia megsegítését kimondó törvényjavaslat értelmében a Kanadának történő hadianyagszállítás volt. Mellette Kanada dollár-tartaléka egyre jobban összezsugorodott, amerikai pénzügyi körökben ezért azon a nézetet vallják, hogy Kanada előbb, vagy utóbb kénytelen lesz pénzügyi segítséget kérni. Kanada legszívesebben kölesönl venne fel, de az Egyesült Államok kérni fogja Kanadát, akárcsak Angliát, hogy legalább egy-

részt likvidálja a kerekén egy milliárd dolláros beruházásnak az Egyesült Államokban és így fizesse ki a hadianyagokat, ha lehetséges.

## Keletmagyarország és Erdély fürdői és üdülőtelepei az „Utazás könyvében”

A Budapesti Értesítő jelenti: Az Országos Magyar Vendéforgalmi Szövetség az Utazás könyve sorozatban könyvet adott ki Keletmagyarország és Erdély városairól, gyógy- és üdülőhelyeiről, valamint nyaralásra alkalmas falvairól. A visszatért részek nyaralási lehetőségeit megismerteti és az olvasó az adatok és címek birtokában foglalkozhatik nyaralási tervvel is. A visszatért részek üdülőhelyeit és 11 város üdülő- és gyógyhelyeit, valamint a községek ismeretét vármegyék szerint a könyv. Az ismertett helységekről sikerült felvételeket is közölni. Ezután a könyv áttekinthetően megismerteti az olaszot az utazási, lakás és ellátási viszonyokkal, valamint az egészségügyi kérdésekkel.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a MAGYAR LAPOK-at.

Belvárosi mozgóban

**A BOR**Gárdonyi Géza örökbecsű népszínműve.  
Jávör, Rózsahegyi, Kery Panni.Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuthu. 1  
MA (volt Dorian) MA**Édes mostoha**Tasnádi F. Mária, Páger Antal, Mály G.,  
Gózon, Vaszary, Péchy Gizi gyermekszár

Apolló Filmszínházban

Ma szombaton indul

Deanna Durbin-nak a szívek csalogányának  
legújabb enekes, zenés, táncos vígjátéka**Három kis angyal**

Pénteken utoljára:

Karády Katalin: **Egy tál lencse****GAZDASÁGI ÉLET****A magyar szövetkezeti jogszabályokat kiterjesztették az erdélyi területekre is**

(Folytatás.)

11. §.  
A jelen rendelet hatálybalépésekor fennálló szövetkezeti központok kötelesek a jelen rendelet hatálybalépésétől számított három hónap alatt alapszabályaikat a Szövetség által kidolgozott alapszabályminta szerint a hatálybalépő szövetkezeti jogszabályokban és a jelen rendeletben foglaltaknak megfelelően módosítani és hozzájárulás végett a Szövetségnek megküldeni.

A Szövetség az alapszabályoknak hozzáérkezésétől számított három hónap alatt köteles a módosított alapszabályok tekintetében nyilatkozni. A hozzájárulás megtagadása esetében az érdekelt szövetkezeti központ a hozzájárulás megtagadásának közlésétől számított harminc nap alatt vagy ha a Szövetség három hónap alatt nem nyilatkozik, ennek a határidőnek eltelté után harminc nap alatt a pénzügyminiszterhez fordulhat panasszal. A pénzügyminiszter végérvényesen határoz és kedvező döntése pótolja a Szövetség hozzájárulását.

12. §.

A Szövetség igazgatóságának határozata alapján a cégbíróóság a szövetkezeti központ feloszlását rendeli el az alábbi esetekben:

1. ha a szövetkezeti központ a 11. §. első bekezdésében megállapított kötelességének az ott meghatározott határidőben nem tesz eleget;

2. ha a bemutatott alapszabályoknak a hozzájárulás feltételeként megkövetelt módosítását a Szövetség, vagy panasz esetében a pénzügyminiszter által meghatározott határidőben nem hajtja végre;

3. ha a módosított alapszabályokhoz a hozzájárulást a Szövetség megtagadta, vagy a 11. §. második bekezdésében meghatározott határidőben nem nyilatkozott és az érdekelt központ emiatt a harminc napi határidő alatt panasszal nem állt.

13. §.

A cégbíróóság szövetkezeti központot csak akkor jegyezhet be a cégjegyzékbe, ha a szövetkezetekre vonatkozó jogszabályokban meghatározott előfeltételek fennállanak és a pénzügyminiszter a szövetkezeti központ megalakulásához hozzájárult.

A pénzügyminiszter a hozzájárulás tárgyában a közgazdaság érdekeinek figyelembevételével a szövetkezeti központ gazdasági célja szerint illetékes miniszterrel egyetértve és a Szövetség meghatalmítása után határoz.

14. §.

A szövetkezeti központ tagjai:  
a) alapító, vagyis olyan tagok, akik a szövetkezeti központ üzletrésztőkéjéhez egy vagy több, a központ alapszabályaiban megállapított névértékű alapítványi üzletrésztel járulnak;  
b) rendes tagok, vagyis olyan szö-

vetkezetek, amelyek részvételével a központ alakul vagy amelyek a szövetkezeti központba tagul utólag belépnek.

Rendes tagok csak a visszacsatolt erdélyi területen székhellyel bíró szövetkezetek lehetnek.

15. §.

A szövetkezeti központ közgyűlésén mind az alapító, mind a rendes tagokat szavazati jog illeti.

A szövetkezeti központ alapszabályai irányadók abban a kérdésben, hogy az alapítókat és a rendes tagokat — tagszövetkezeteket tagjaik számának arányában — a központ közgyűlésén hány szavazat illeti.

16. §.

Az alapító tagok a szövetkezeti központ kötelezettségeiért csak alapítványi üzletrészeik erejéig felelősek.

Az alapszabályok állapítják meg az alapítványi üzletrészek visszafizetésének előfeltételeit és azt, hogy az alapítótágok az üzleti feleslegben (nyereségben) mily mértékben részesednek.

17. §.

Szövetkezet a szövetkezeti központba rendes tagként belépését közgyűlésén egyszerű szótöbbséggel határozza el. A belépés elfogadása tárgyában a szövetkezeti központ igazgatósága határoz.

A cégjegyzékben és földaként a tagszövetkezet cégében fel kell tüntetni, hogy a szövetkezet melyik központnak tagja; a központ cégszerű teljes nevét nem kell felvenni, elég a központ határozott megjelölése.

Minden rendes tag köteles legalább egy, a szövetkezeti központ

alapszabályában megállapított névértékű üzletrészt jegyezni; a központ igazgatóságának hozzájárulásával több üzletrészt is jegyezhet, a saját üzletrésztőkéje arányában több üzletrész jegyzésére is kötelezhető.

A központ alapszabályai állapítják meg az üzletrészek befizetésének módjait, a rendes tagok felelősségének és a feleslegben (nyereségben) részesedésének mértékét, továbbá a kilépő vagy kizárt rendes tag üzletrésze visszafizetésének idejét és módjait.

18. §.

A szövetkezeti központ üzleti feleslegéből (nyereségből) elsősorban a tartalékalapra kell fordítani 10 százalékot.

A szövetkezeti központ igazgatósága és felügyelőbizottsága tagjainak a feleslegből (nyereségből) való részesedése együttesen nem haladhatja meg a felesleg (nyereség) 10%-át.

19. §.

A szövetkezeti központ alapszabályaiban állapíthatja meg, hogy mennyiben kötelesek tagszövetkezetek a központ ellenőrzési költségeihez hozzájárulni.

A költség hozzájárulás mértékét a szövetkezeti központ közgyűlése évenként állapítja meg.

20. §.

Minden szövetkezeti központ igazgatósága akként alakul, hogy az alapszabályokban meghatározott számú igazgatósági tagok kétharmadrészét a közgyűlés választja, egyharmadrészét pedig a Szövetség igazgatósága nevezheti ki.

A Szövetség igazgatósága által kinevezett igazgatósági tagokat csak a Szövetség igazgatósága mentheti fel vagy mozdíthatja el.

21. §.

A jelen fejezetben foglalt rendelkezéseket — amennyiben a jelen rendelet eltérően nem rendelkezik — a Szövetségre is alkalmazni kell.

(Folytatjuk.)

**Féláron utazhatnak munkahelyük és lakhelyük között a mezőgazdasági, erdő, szőlő- és földmunkások csoportjai**

**Kolozsvárról jelentik:** A székelyföldi közmunkaalkalmak megteremtésére irányuló tevékenysége során az Erdélyrészi Gazdasági Tanács annak legcélszerűbb módját is tanulmányozta, hogy a munkaalkalmak elfoglalása szempontjából olyan esetekben, amikor a munkaalkalom távolabb esik a munkát igénylők lakhelyétől, milyen célirányos módon lehet vasuton megközelíteni a munkahelyet. Erre nézve az Erdélyrészi Gazdasági Tanács az államvasutaktól azt a felvilágosítást nyerte, hogy féláru, tehát 50%-os jegykedvezményt biztosít a MÁV kedvezményes díj-szabályzata minden olyan mezőgazdasági, erdő-, szőlő- és földmunkások csoport részére, amelynek létszáma legalább öt munkásemberből áll.

A féláru jegykedvezményt igénybe-

vehetik mind a férfiak, mind a nők, sőt 10 éven felüli gyermekek is, ha munkásminőségüket a MÁV-nál nyerhető munkás-igazolványkönyveskéjükkel igazolni tudják.

A féláru jegykedvezmény az elindulási állomástól a bejelentett munkahelyig és onnan az elindulási állomásig vissza érvényes, anélkül, hogy időhöz lenne kötve. A kedvezmény III. osztályra szól és igénybevehetik ötnél kisebb létszámú csoportok is, de ez esetben az személyi féláru menetdíjat kell megfizetniük. Nagyobb távolságra ez az eset is gyakran komoly kedvezményt jelent. Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács a székelyföldi munkások számára a fenti kedvezményes féláru csoportos utazási módot ajánlja, mert ez a kedvezményes utazási mód lehetővé

teszi, hogy a székely mezőgazdasági és erdőmunkások, továbbá a székely földmunkások időbeli költöttség nélkül utazhassanak munkahelyükre és onnan, munkájuk végeztével otthonukba visszatérhessenek.

**Adóügyi tájékoztató**

Újlag felhívjuk háztulajdonosaink és általában az összes adózók figyelmét arra, hogy a pénzügyminiszterium 1940. december 1-én meghirdetett 400/1940. számú rendelete értelmében az általános kereseti adóra és a jövedelem és vagyonadóra vonatkozó bevallásokat, különbeni súlyos bírságok terhe alatt folyó hó 30-ig kell a városi adóhivatalhoz benyújtani.

Továbbá felhívjuk háztulajdonosaink társainkat arra, hogy a házaadó törvények rendelkezései szerint a háztulajdonosok május hó 1—20. között, ugyancsak súlyos bírságok terhe mellett kötelesek bejelenteni azokat a változásokat, amelyek az adóév május havában, az előző évi novemberi állapothoz képest mutatkoznak.

A jövedelem emelkedése esetében a már kivetett adót az emelkedés arányában leszállítják.

Minthogy pedig az anyaországban 1940. év óta érvényben állott bérrendezési rendeletnek a visszacsatolt területekre is kiterjesztése következtében a bérjövödelmek a folyó év március havától kezdve városunkban jelentősen mérséklődtek, tehát a törvényeknek most ismertett rendelkezései a jelen esetben a háztulajdonosokra előnyösek, mert ezek alapján adóik mérséklését eszközölhetik ki.

Ennek folytán tehát azt tanácsoljuk, hogy a bérváltozásokról május 1—20. között okvetlenül tegyenek jelentést. A Háztulajdonosok Szövetsége.

**Folyóirat-szemle**

Megjelent a repülők lapja. A Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával szerkesztett repülésügyi folyóirat, a Magyar Szárnyak új száma most jelent meg. A lap rendkívül érdekes cikket közöl a négymotoros harci repülőgépekről és a magyar ejtőernyős csapatok munkájáról. Különösen figyelmet érdemelnek azok a legújabb gépekről készült eredeti fényképek, amelyek a mai háború élen harcolnak. Bisits Tibor őrnagy légikronikája és vitéz Hefty Vilmos háborús emlékei mellett Udvary Jenő százados repülő, hírei és a Budaepst—Lisszabon 5400 km-es légiútról szóló riport érdemel még figyelmet. Ezenkívül a szokásos rovatok egészítik ki az új számot. A Magyar Szárnyak mindenütt kaphatók. Ára 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VIII. Üllői ut. 12.) kívánatra ingyen küld.

# H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
**NAGYVÁRAD**  
**SZILAGYI DEZSÓ-UTCA 5 SZAM.**

**ELŐFIZETESI ARAK:** Egész évre 90,  
 félre 15, egy óra 2.50 pengő  
 Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk  
 száma: 72.301.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem  
 adunk vissza

**A NÉMET RÁDIO helyszíni közvetítést adott a görög frontról. A mikrofon előtt egy motorbiciklis vadász beszélt, aki bekanyarodván egy útra, hirtelenében valami három-négy angol katonát látott maga előtt. Rögtön elcsipte őket, lefegyverezte az angolokat, majd a legnagyobb kedélyességgel angolul odaszólt hozzájuk:**

— *Halló boys, mit kerestek ti itt Európában?*

— *Mire az angolok vidám flegmával ezt válaszolták:*

— *Hát csak eljöttünk kicsit szétnézni a nagyvilágban!...*

**Marosvásárhely törvényhatósági bizottságának első ülése.** Marosvásárhelyről jelentik: A város törvényhatósági bizottsága ma tartotta első közgyűlését Toldalagi Mihály gróf főispán elnöklésével, amelyben megválasztották a kisgyűlés, a közigazgatási bizottság valamint a többi bizottság tagjait és folyó ügyeket intéztek el.

**FELHIVÁS.** Felhívjuk az iparosok figyelmét, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásárra szóló vásári igazolványok a mai napon megérkeztek és mátol kezdve az Ipartestületnél 3 pengő lefizetése ellenében átvehető. Ezen vásári igazolványok nemcsak 50 százalékos vasúti kedvezményre jogosítanak fel, hanem még többféle kedvezményben részesíti a vásárra utazó iparosokat. Érdeklődőket szívesen lát az Ipartestület Elnöksége.

**A Kereskedelmi Csarnok közleménye:** Felkérjük tagjainkat, hogy a szociális törvényben előírt kötelező bejelentések megtétele végett szíveskedjenek megjelenni titkári hivatalunkban.

**Magántanulók figyelmébe.** A nagyváradi állami polgári fiúiskola igazgatósága ezton hívja fel a magántanulók figyelmét, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter legújabb rendelkezésével messzemenőleg kívánja támogatni azokat, akiket eddig saját hibájukon kívül álló okok gátoltak meg abban, hogy tanulmányaikat elvégezhessék. Ezért a magánvizsgálati díjakat ujabban ismét leszállította, sőt a leszállított díjak mellett még további kedvezményeket nyújt azoknak, akik erre valóban rá vannak szorulva. Minden magántanuló, aki már vizsgálati engedélyért folyamodott, a saját érdekében tekintse meg az iskola hirdető tábláján kifüggesztett felvilágosítókat. A kedvezmények iránti kérelmek benyújtásának határideje folyó év április hó 26-ika. Hivatalos órák délután 4-6-ig. Igazgatóság.

**Országos képzőművészeti kiállítás — Ungváron.** Budapestről jelentik: (MTI) A vallás és közoktatásügyi miniszter megbízásából az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács ez év május havában Ungváron képzőművészeti kiállítást rendez. A kiállításon minden festő vagy szobrászművész három alkotással szerepelhet.

**Kötelező a mezőgazdasági kamarák ügyvitelének felülvizsgálata.** Budapestről jelentik: A földművelésügyi miniszter most kiadott rendeletével a mezőgazdasági kamarák ügyvitelének és számvitelének időnkénti megvizsgálását kötelezővé tette.

**Bajtársi parancs.** Folyó hó 20-án vasárnap délelőtt 11 órára az összes felavatott bajtársak a tűzharcos zászlóalj kötelekében való beosztásuk végett jelenjenek meg a nagyváradi 15. csoport székházában (Széchenyi épület) Rákóczi út 11. szám alatt.

**A Pesti Tőzsde** új számában Nickl Fela, a felszabaduló magyar vizitátorról írt cikket. Közli a lap a visszakerült délvidéki pénzügyesek és nagyiparvállalatok névsorát. A felszabadult vasúti vonalak jegyzékét, az új önálló Horvátország értékpapírjait a budapesti tőzsdén. Dr. Hindy Zoltán, a MABI vezérigazgatója rendkívül érdekes nyilatkozatot tett a MABI új ingatlan és birtokvásárlásáról és vidéki építkezéseiről. Érdekes vidéki pénzügyes tranzakciókat közöl a lap, melyben Hallóssy István, a BNV vezérigazgatója írt rendkívül érdekes cikket a megnyitól Nemzetközi Vásárról.

**PÉNTEKTŐL KEZDVE TILOS A ZSEMLYESÜTÉS.** Nagyvárad. Saját tud. A város közlekedési hivatala csütörtökön délután rendeletet adott ki, amely szerint a zsemlyesütés péntektől kezdve tilos. Péntek reggel már nem is jelentek meg a péküzletekben a friss, ropogós zsemlyék, sőt, az utolsó sütésű zsemlyékből is nagyon kevés maradt vissza. A háborús időkkel járó rendelkezést nyugalommal fogadta a város közönsége, annál is inkább, mert Váradon igen izleles kukoricakenyér van forgalomban.

**ÜGYVÉDI IRODA MEGNYITÁS.** Dr. Czeglédy Miklós, a nagyváradi magyar ügyvédi kar régi tagja, katonai közjegyzői megbízásának lejártával, régi ügyvédi irodáját Nagyváradon, Széchenyi tér 18. szám alatt (kir. törvényeszk mellett, volt közjegyzői iroda) újból megnyitotta.

**A NEMZETVEDELMI KERESZTÉRT** való folyamodás íve megérkeztek a nagyváradi Fehérbáz Bajtársi Egyesülethez, ahol a kérések beadásának határidejét április 30-ig meghosszabbították.

**EGYRE FOKOZÓDNAK A KÖZELLÁTÁSI NEHÉZSÉGEK ROMÁNIÁBAN.** Bukarestből jelentik a Bud. Tud. Románia közellátása egyre fokozódó nehézségekbe ütközik. Az illetékes köröket nagy aggodalom tölti el a közellátásban mutatkozó hiányok miatt. A kormány egymásután adja ki a különböző megszorító intézkedéseket. A közellátási államtitkárság elrendelte, hogy a kiskereskedők külön könyvet vezessenek azokról, akik náluk cukrot vásárolnak. Ebbe a könyvbe naponta bevezetik a vevők nevét, címét, az eladott cukor mennyiségét és a családtagok számát. A kereskedő a kirakatokban megjelöli azt a cukor mennyiséget, amelyet számára kiutalnak. A rendelet ellen vétőket kereskedelmi szabotázs miatt bíróság elé állítják.

**Statáriális bíróság elé kerülnek a köbányai utcán elfogott betörők.** Budapestről jelentik: (Mai Nap) A Köbányai utcán elfogtak két betörőt. A háborús rendelkezések folytán statáriális bíróság elé kerülnek

## Szétszórta a háborús szélvihar Törökország új bankjegyeit

Szerencsétlenül járt Pireuszban az új török bankjegyeket szállító hajó

**Bukarestből jelenti a NTL.** A Török Központi Bank közli az aukarai rádió útján, hogy az a gőzös, amely az újonnan nyomtatott száz fontos és ötven piasztteres bankjegyekkel útban volt Törökország felé és Pireuszban kikötött, szerencsétlenül járt és a bankjegyek szétszóródtak. Az új bank-

jegyek abban különböznek a használatban levőktől, hogy Izmet Inonii államfő arcképe van rajtuk. Minthogy az ötvenpiasztteres bankjegyek nincsenek forgalomban, azokat nem kell közelebbről leírni. Azt tanácsolják, hogy ezeket a bankjegyeket ne fogadják el.

## A városi költségvetés a pénzügyi bizottság előtt

Feleltek a Munkás Otthon és Aggmenház segélyét

**Nagyvárad Saját tud.** A pénzügyi bizottság csütörtökön este fél 10-kor befejezte a városi költségvetés tárgyalását. A költségvetést egész terjedelmében elfogadták, egyes módosító javaslatokkal. A vita során felszólt Szabó Károly asztalosmester és dr. Schriffert Béla apostoli helynök. Az üzemi költségvetés tárgyalásánál Bazili Mihály igazgató és Király mérnök is résztvettek.

A bizottság elfogadta Szabó János

javaslatát és a Nemzeti Munkásotthon részére adandó összeget kétezer pengővel felemelte. Dr. Soós István polgármester javaslatára az Ipartestület által fenntartott Aggmenház részére pedig háromezer pengős többletet állapított meg.

Az ülés végén a polgármester megköszönte a bizottság tagjainak lelkes, körültekintő és nagy fáradtságot igénylő munkásságát.

### LETARTÓZTATÁSOK A FELROBBANT JÁTEKBOMBÁK MIATT.

Lapunk más helyén részletesen beszámolunk arról a katasztrófális robbanásról, amelyet játékbombák idéztek elő Budapestben. Mint Budapestről lapzártakor jelentik, a Vécsey-utcában történt hatalmas robbanás ügyében, a megindított nyomozás során a főkapitányságon őrizetbe vették Komlós Gyuláné akácfautcai játékereskedőt, valamint az üzletvezetőt Komlós Károlyt, továbbá Berend Vilmost, a Kontinens szállítmányozó Kft. egyik társtulajdonosát és Königsberg Arnoldot, a szállítmányozó cég egyik tisztviselőjét.

**HALÁLOZÁS.** Krempáczy József városi tisztviselő 43 éves korában elhunyt. Temetése szombaton délután 3 órakor lesz a Steinberger-kápolnában.

**Légvédelmi megbeszélés a városházán.** Nagyvárad Saját tudósítónktól. Pénteken délelőtt 11 órakor a polgármester a helyi sportegyesületek vezetőivel folytatott megbeszélést, 12 órakor pedig légvédelmi megbeszélés volt a városházán.

**Fokozatosan esőkkennek az árvízrel borított területek.** A MTI jelenti. Báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter a következő tájékoztatót adta ki: Április második hetében újabb hat ezer kataszter hold vizes területről érkezett jelentés. Az április 6-10. 12-ig terjedő héten 63900 hold földet vízmentesítettünk. Ennek következtében az árvízrel borított terület nagysága az újabb szaporulat beszámításával 45900 katasztrális holdra csökkent. Az eddigi hat munkahét alatt 432.000 holdat sikertelenül vízmentesíteni azaz a vízzel borított területeknek csaknem felét, annak ellenére, hogy a Duna és Tisza vízállása csak kezdettől fogva magas volt ezért a víz levezető zsilipek nagyrészt nem lehetett nyitva tartani.

### Szabályozták a telefonelőfizetéseket.

**Nagyvárad. Saját tud.** Vége a potyatelefonálásnak. A nagyváradi postaigazgatóság rendelkezést adott ki, amely az anyaországi rendszernek megfelelően szabályozza a telefonelőfizetők beszélgetéseinek díjszabását. Eszerint az előfizetés alapdíja 3 pengő, amihez 3 pengő 60 fillér járul kötelező helyi beszélgetések díjaként. Ezért minden előfizető havonta 45 beszélgetést folytathat le úgy, hogy ő a felhívó. Az előfizetőnek minden további felhívásából eredő beszélgetéseért 12 fillér különdíj fizetendő.

### Országzászlót állít Szilágysolymos község.

**Zilahról jelenti a MTI.** Szilágysolymos község román lakossága elhatározta, hogy országzászlót állít. Az országzászlót az állami iskola udvarán állítják fel április 21-én a görög katolikus húsvét másodnapján. A szertartást a szibói római katolikus és görög katolikus lelkészek végzik.

### A bécsi döntés ellen izgatott húsvéti beszédében a román hadügyminiszter.

**Bukarestből jelentik: (MTI.)** Jacovic hadügyminiszter a hadsereghez intézett húsvéti üdvözlésében többek közt azt mondja, hogy szent kötelessége a hadseregnek, hogy minél előbb begyógyítsa azokat a sebeket, amelyeket a szerencsétlen 1940-es év okozott. Meg van győződve, hogy a hadsereg minden egyes tagja megérti és magáév teszi ezt. A Curenul vezéreikben foglalkozik a hadügyminiszter üzenetével és hozzáteszi, hogy minden román lelkeben derűs visszhangra találtak e szavak, mert a román lelkekben csak akkor állhat helyre a nyugalom, ha újra fellobog a diadal zászlója. A hadseregtől várjuk, hogy eltörölje az 1940-es év által teremtett helyzetet.

# SZINHÁZ A felrobbant riasztóbombák három embert megöltek

## A színházi iroda közleményei:

— **Mágnás Miska.** Szombaton délután 3 órakor filléres helyárrakkal kerül színre a felújító előadás parádés szereposztásában. Helyárak 30 fillértől 120 fillérig.

— **Vadvirág — operett repriz.** Szombaton este, vasárnap délután és este Andai-Eisemann óriási sikerű operettjét eleveníti fel a színház együttese teljesen új betanulásban, új rendezésben és parádés szereposztásban. A címszerepét Komlós Juci játsza, akinek a Vadvirág egyik brilliáns alakítása. Az operett többi főszerepeit Fónai Márta, Rappert Dódi, Horváth Mici, Keleti Aranka, Tanay Emil, Molnár Ivan, Nagy Ferenc, Felhő Ervin, Bihari Zoltán, Barsy Béla játsza. A Vadvirág szombat este 7, vasárnap délután 3 és vasárnap este 7 órakor lesz a színház műsorán mindenkor rendes helyárrakkal.

— **Hétfőn este — filléres helyáru előadásban az Elnémult harangok című nagyhatású színmű lesz műsoron.** A helyárak erre az előadásra 30 fillértől 120 fillérig.

### Heti műsor:

Pénteken este 7 órakor: **Kaland.** Szombat délután 3 órakor: **Mágnás Miska.** Filléres helyárrakkal. Helyárak 30 fillértől 120 fillérig.

Szombat este 7 órakor: **Vadvirág.** — Vasárnap délután 3 órakor: **Vadvirág.**

Vasárnap este 7 órakor: **Vadvirág.**

## Oszinte mozikkritika

### A BOR

Gárdonyi Géza népszínműve a Belvárosi Mozdóban

A magyar filmek páratlan népszerűsége jutottak Nagyváradon. Ez a népszerűség indokolt is, mert a legtöbb magyar film messze felülmúlja művészi kivételben, rendezés terén és a színészek jó megválogatásában a külföldi filmeket. A legújabb magyar film, amely eljutott hozzánk is, Gárdonyi Géza ismert, a századforduló idején rendkívüli népszerűségű népszínművének, a *Bor*-nak filmváltozata. A *Bor* gyönyörű magyar tájkon pereg le és a jólismert figurák: Göre Gábor meg Durbinits sógor vidám hangulatot árasztanak. A női főszerepben Kéry Panni igazi magyar menyecskét alakít. Jávor Pál Baracs Imre szerepében mutatkozik be újabb oldaláról. Rózsahegy Kálmán Göre Gábor szerepében viszi sikerre Gárdonyi Géza sokat vitatott típusának alakját.

A darab nevelőhatású. A józanság és a munka becsületét hirdeti a korhely izgátságával és naplopással szemben. Arra is rámutat, hogy összezördülések lehetnek házastársak között, a kölcsönös engedékenység és a megértés, főképpen pedig a gyermek mindig megmutatja a békeesség útját.

Aki csak teheti, nézze meg. Szépen, tanulságosan, könnyes mosolyra indító humort, igazi magyar falusi életét láthat Gárdonyi Géza színdarabjának filmváltozatában.

**Hirdessen a Magyar Lapokban**

## Katasztrófát okoztak a Nagyváradra szánt játékbombák

**Magyar Országos Tudósító jelenti:** Csütörtök délután három óra tájban Budapesten, a Vécsey-utcában nagyarányú robbanás történt, amelynek három halálos és nyolc sebesült áldozata van.

A Vécsey-utca 3. szám alatt van a Kontinens nemzetközi szállítóműködő Kft. irodája és raktára. Tegnap délután postóárut raktak fel. — Özv. Komlós Gyuláné már korábban 250 kg. riasztódugót és riasztóbombát adott át azzal, hogy Nagyváradra továbbítsák.

A postóárut már felrakták és megkezdtek a ládába csomagolt riasztódugók és riasztóbombák felrakását.

Már csaknem az egész gyermekjátékszett felrakták, amikor az utolsó ládát a gépkocsira tették, eddig ismeretlen okból robbanás következett be.

A robbanás következtében az autó belső része apró szilánkokra tört és a hatalmas detonáció a környék összes házainak ablakait betörte. Az egyik munkás testrészeit a közel száz méter távolságban levő vértanuk szobrához vetette a robbanás.

Nyomban értesítették a mentőket. Molnár János szállítómunkás, aki a robbanás pillanatában az autón állott, Hévízi Lajost és Szilágyi Ernő gépkocsivezető a robbanás következtében életét veszítette. Kilenc embert a mentők súlyos sérüléssel a kórházba vittek.

## „Visszatért 1941”

### Alkalmi bélyegzők és bélyegek a visszatért délvidéki postákon

Budapest, a Magyar Távirati Iroda jelenti: A posta vezérigazgatósága közli: A déli országrészeknek a Magyar Szent Koronához való visszatérése emlékére az ott megnyitó kincstári postahivatalok működésük megkezdésének napjától május 31-ig, kizáróan a helység neve mellett „Visszatért 1941.” különleges alkalmi bélyegzőt használnak.

„DEL VISSZATÉRT” FELIRATU BÉLYEGEK KERÜLNEK FORGALOMBA

Budapest, a Magyar Távirati Iroda jelenti: A postavezérigazgatóság közli, hogy április 21-én a déli országrészeknek a Magyar Szentkoronához való visszatérése emlékére az általános forgalomban 10 és 20 filléres címletű bélyegek „Dél visszatért” felülnyomással kerülnek forgalomba. A bélyegeket a déli országrészekben lévő postahivatalok december 31-ig, az ország többi részében lévő postahivatalok május 31-ig árusítják. A bélyegeket június végéig bárhova szóló postaküldemény bérmentésítésére felhasználhatók.

Bizonyos, hogy bélyegyűjtő körökben keresni fogják az új hazatért városokban lebélyegzett és a „Dél visszatért” feliratu bélyegeket.

## Légoltalmi oktatóképző tanfolyam kezdődik Nagyváradon

A m. kir. honvédelmi miniszter úr 83.500/eln. lgv. 1940. sz. rendeletében előírt kiképzés előkészítése céljából Nagyváradon f. hó 28-i kezdettel 12 napos oktatóképző tanfolyam indul.

A tanfolyam sikeres elvégzése után a képesített légo. oktatók a házparancsnokok és helyetteseik kiképzését végezhetik a Légoltalmi Liga megbízásából, mely kiképzésnél óránként 2.50 P. tiszteletdíjban részesülnek.

A tanfolyamra nemre való tekintet nélkül jelentkezhet bárki, aki megfelelő intelligenciával, előadóképességgel és fellépéssel rendelkezik, vagyis oktatásra alkalmas egyének, akik már eleve biztosítékot nyújtanak arra, hogy fontos nemzetvédelmi feladatuknak lelkiismeretes alaposítással meg tudnak felelni.

A tanfolyam díjtalan, az oktatói tanszédletek beszerzését a város vállalta.

Felkérem a város közönségét, hogy aki hajlandóságot érez a tanfolyam elvégzéséhez és a fent említett tulajdonságokkal rendelkezik, haladéktalanul jelentkezzen a Légoltalmi Liga hivatalos helyiségében (Rákóczi-út 13. Széchenyi-ház).

A jelentkezők közül a legalkalmasabbakat a Légoltalmi Liga választja ki.

A tanfolyam sikeres elvégzése után a képesített légo. oktatók a házparancsnokok és helyetteseik kiképzését végezhetik a Légoltalmi Liga megbízásából, mely kiképzésnél óránként 2.50 P. tiszteletdíjban részesülnek.

A tanfolyamra nemre való tekintet nélkül jelentkezhet bárki, aki megfelelő intelligenciával, előadóképességgel és fellépéssel rendelkezik, vagyis oktatásra alkalmas egyének, akik már eleve biztosítékot nyújtanak arra, hogy fontos nemzetvédelmi feladatuknak lelkiismeretes alaposítással meg tudnak felelni.

A tanfolyam díjtalan, az oktatói tanszédletek beszerzését a város vállalta.

Felkérem a város közönségét, hogy aki hajlandóságot érez a tanfolyam elvégzéséhez és a fent említett tulajdonságokkal rendelkezik, haladéktalanul jelentkezzen a Légoltalmi Liga hivatalos helyiségében (Rákóczi-út 13. Széchenyi-ház).

A tanfolyam díjtalan, az oktatói tanszédletek beszerzését a város vállalta.

Felkérem a város közönségét, hogy aki hajlandóságot érez a tanfolyam elvégzéséhez és a fent említett tulajdonságokkal rendelkezik, haladéktalanul jelentkezzen a Légoltalmi Liga hivatalos helyiségében (Rákóczi-út 13. Széchenyi-ház).

## Vitéz Somogyvári Gyula

### művei:

Virágzik a mandula kötve 6.— P  
Ne sárgulj, fűzfa! „ 8:50 P  
Es Mihály harcolt „ 8.— P  
Mégis élünk . . . „ 7.— P  
„ „ fűzve 5.— P

Kaphatók könyvosztályunkban.

## APRÓHIRDETÉSEK

### Lakás

Kétszobás összkomfortos lakás teljes butorberendezéssel május 1-re kiadó. Vörösmarty utca 16. 283

Keresek központhoz közel modern, egy vagy kétszobás, konyhás fürdőszobás lakást. Cimeket a kiadóba kérek. 218

### Adás-vétel

Adómentes modern sarok új ház, két üzlettel, országot mentén, fűszer és italmérés, betegség miatt sürgősen eladó. Cim a kiadóban. 293

PUHAÓLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda R. T. Szilágyi Dezső-utca 5. sz. (Kat. Kör épület.)

Teljesen jókarban levő divatos női ruhák eladó. Szaniszló utca 6. 295

Legmodernebb dísháló, kombinált szekrények, asztalok, asztalosnői, Szent István (v. Templom) tér 5. 190

Aranyt magas áron veszek. Órák, ékszereket javítok. Gyenge István ékszerész. Rákóczi u. 19. 763

Ócska paplan vottát állandóan veszek. Szigligeti u. 5. szuterin. 221

Használt férfi ruhát veszek bármilyen állapotban. Molnár Bémer tér 1. udvarban. Levelező lap hívásra hoz megyek. 172

UJSAG makulatura kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

### Különfélé

Katolikus köri Mátyás söröző-étterem ruhátára hétre azonnal kiadó. Er. deklódní az éttesemben.

Fotókópiát eredeti okmányairól szakszerűen készit Foto Aurora, Rákóczi ut 8. szám. 281

Román nyelvtoktatást vállalok. Cim a kiadóban. 297

### Allást nyee

Magyar Mezőgazdasági Gépgyár keres jó eladó, szorgalmas, becsületes, ös. keresetény ügynököt képviselőnek. — Ajánlatokat részletes életpályaleírásal, referenciákkal „Falu 101” jeligére a kiadóhivatalba kér. 296

Tanulót felvesz Oláh férfiszabó. Szta- roveszky u. 14. 294

### Allást keees

Elsőrangú gyogymasszirozónó, kihezho is elmegy, ajánlkozik. Megtálálható a körösparti Coffeur Salonban. 261

### Kiadótulajdonos:

SENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó: Dr. Paál Árnad Dr. Scheffler Ferenc Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.